

ИСТРАЖИВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ПРАКСИ
УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА У НОВОМ САДУ

у склопу пројекта

Војвођанске онлајн лекције мултикултурализма

ВОЛЕМ: језик – музике

Децембар 2015.

Истраживање је део програма ВОЛЕМ (Војвођанске Онлајн Лекције Мултикултурализма) и првог пројекта **ВОЛЕМ: језик – музике**, којим се дигитализују језички садржаји и промовише интеркултурни дијалог националних заједница које живе у Војводини.

Истраживање је спроведено уз финансијску помоћ Министарства културе и јавног информисања Републике Србије.

РЕЗИМЕ.....	- 4 -
1. ЈЕЗИК КАО ЕЛЕМЕНТ МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТИ У НОВОСАДСКИМ ОСНОВНИМ ШКОЛАМА	- 6 -
2. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА.....	- 10 -
3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА.....	- 12 -
4. КЉУЧНИ РЕЗУЛТАТИ.....	- 17 -
ИМПРЕСУМ	- 19 -

РЕЗИМЕ

Истраживањем о језицима које ученици основних школа у Новом Саду знају и желе да науче, Центар за развој друштва знања „Хоризонт 21“ почео је мапирање тренутног и жељеног стања у вези са матерњим, страним језицима и језицима друштвене средине. Пројекат је део програма ВОЛЕМ (Војвођанске Онлајн Лекције Мултикултурализма) и првог пројекта **ВОЛЕМ: језик – музике**, којим се дигитализују језички садржаји и промовише интеркултурни дијалог националних заједница које живе у Војводини и припрема интерактивна, мултимедијална онлајн платформа за бесплатно учење службених језика у Војводини.

Сензибилизација на интеркултурне вредности, као пут ка толеранцији различитости и стварању климе дијалога и отворености, почиње од најранијег узраста и представља један од примарних задатака и образовног система. Јер, употреба језика у социокултурном контексту, резултат контаката међу језицима и спецификум новосадске говорне заједнице (билингвизам, односно мултилингвизам), представљају потенцијал који може снажно да допринесе и неговању, ревитализацији, али и промени језика као елемента културе и средства неговања интеркултуралности.

Прихватајући став да учити један језик, значи и учити о једној култури, бити способан да се уочи систем вредности у коме функционише једно друштво и научити правила понашања у датом тренутку комуникације – овим истраживачким пројектом, у склопу прве фазе програма ВОЛЕМ (Војвођанске онлајн лекције мултикултурализма) мапира се стање језичких компетенција ученика виших разреда основних школа у Новом Саду, како би се у следећим фазама увеле теме на којима би се учили језици и развила три кључна елемента за постигнуће општег циља програма – развој језичких компетенција, развој интеркултурне комуникације и очување културне баштине народа који живе на простору Војводине.

Од 19 државних основних школа у Новом Саду, у 10 су анкетирани ученици од петог до осмог разреда. Истражено је које језике знају и желе да науче ђаци у основним школама у Новом Саду; како и колико комуницирају на матерњем, страним језицима и језицима друштвене средине. Уједно, истраживани су и веб-сајтови свих новосадских основних школа и евидентирано је да само један веб-сајт (Основна школа „Светозар Марковић Тоза“) има садржаје преведене на било који страни језик или језик друштвене средине.

Анкета је била анонимна, али су без обзира на то, у једној основној школи професори одбили да учествују у истраживању због ранијих проблема са ученицима и родитељима.

Најзначајнији налази истраживања:

- први пут су прикупљени и обрађени резултати истраживања о језичким праксама ученика основних школа у Новом Саду,

- омогућено је добијање смерница и препорука за стратешко планирање образовних политика у области учења језика у национално мешовитој средини каква је Нови Сад,
- свега 16,5% анкетираних ученика говори неки од језика друштвене средине,
- готово сви анкетирани ученици (98,9%) уче енглески језик,
- добијени резултати показују да су енглески и немачки најдоминантнији страни језици, било да их ђаци уче или желе да науче,
- поред енглеског и немачког, најизраженије су жеље за учењем италијанског (41,7), шпанског (40,3%) и француског (38,3%) језика.

У истраживаним основним школама у Новом Саду, евидентирано је следеће стање:

- српски језик се учи у свим школама,
- мађарски се учи у пет основних школа („Никола Тесла“, „Јожеф Атила“, „Петефи Шандор“, „Соња Маринковић“ и „Доситеј Обрадовић“),
- словачки језик се учи у четири школе („Ђорђе Натошевић“, Доситеј Обрадовић“, „Иво Лола Рибар“ и „Душан Радовић“),
- русински језик се учи факултативно у школама где постоји интересовање ђака,
- за учење румунског и хрватског језика у школама испитивачи нису добили ни један потврђан одговор у анкетираним школама.
- међу језицима националних заједница који су у службеној употреби у Војводини, највеће интересовање је за мађарски језик (8,8%), за русински 4,7%, словачки 4,6%, док је хрватски навело 4,4%, а румунски 3,6% испитаних основаца,
- међу жељеним језицима највише је наведених одговара за јапански, кинески и шведски језик,
- српски и мађарски као говорну праксу у породици навело је 35 ученика (од 1.650), односно 2,1%, док се само један ученик изјаснио да говори искључиво мађарски у породици и да је то и матерњи језик,
- српски и русински у породици говори 13 ученика, док само русински комуницирају троје ђака,
- српски и румунски у породици говоре пет ученика, док само румунским комуницирају двоје ђака,
- словачки и српски језик у породици говори 11 ученика, док само словачким комуницирају троје ђака,
- хрватски и српски језик у породици говори 25 ученика.

Анализирајући веб-сајтове школа, сходно високом степену употребе међу популацијом деце и родитеља, утврђени су следећи, најзначајнији налази:

- све школе имају веб-презентације и то искључиво на српском језику (само Основна школа „Светозар Марковић Тоза“ има, уз гуглов преводаца омогућено превођење садржаја на 13 језика),
- три школе („Соња Маринковић“, „Јожеф Атила“ и „Бранко Радичевић“) имају текстове искључиво на латиничном писму,
- истраживано је присуство 20 основних школа у Новом Саду на најпосећенијој друштвеној мрежи (Фејсбук) и профиле које су углавном отворили и уређују бивши ђаци, а да се тај канал не користи за комуникацију са ученицима нити родитељима.

С наведеним сазнањима, веб платформа „ВОЛЕМ“, уз интензивну промоцију међу младима, сталан приступ садржајима, лични допринос унапређењу платформе (отворен приступ), омогућила би да се кроз учење о језицима, развија и говорна култура е-алатима за учење и развој интеркултурних компетенција које воде ка изградњи равноправних локалних и глобалних заједница – етничких, културних...

Селекцијом и постављањем на платформу музичких садржаја, као елемента националног стваралаштва, обрађују се тематске целине и јединице за учење шест језика (српски, мађарски, словачки, русински, румунски и хрватски) у службеној употреби у Војводини. На тај начин креира се нов канал за промоцију музичког и језичког наслеђа националних заједница које живе у Војводини и скреће пажња јавности на значај вишејезичности.

1. ЈЕЗИК КАО ЕЛЕМЕНТ МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТИ У НОВОСАДСКИМ ОСНОВНИМ ШКОЛАМА

Освртом на статистичке показатеље, социолошке и педагошке анализе и језичка истраживања, учење језика, као елемент културе и споразумевања, доприноси смањењу социјалне дистанце, а Европска повеља за регионалне и мањинске језике (1992), Фаро декларација о стратегији Савета Европе о развоју интеркултурног дијалога (2005) и други национални и међународни стратешки документи указују на значај ширења и заштите разноликости у духу толеранције. У том правцу је и реализовано истраживање с крајњим циљем да се добије релевантан документ који ће омогућити даљи рад на пољу културе.

Европска комисија за језике је 2000. године донела одлуку о обавезном учењу два страна језика у школама. Политика Европске Уније која се заснива на различитости јасно наглашава вредност интеркултурализма и вишејезичности (Ваессо 2005).

Неки пројекти и програми Савета Европе константно улажу напоре у проучавање ове проблематике и прављење нових пројеката и програма. На званичним веб странама за језик и образовање Савета Европе могу се наћи разни приручници, брошуре и семинари у сврху интеркултурног образовања (Савет Европе за образовање и језике 2012).

Од 1962. програм „Живи језици“(фр. *langues vivantes*) постаје приоритетан циљ Европске конвенције о култури Европског језичког портфолиа и

требало је да омогући ученицима да потврде њихово познавање језика. Тако је настао и Заједнички европски оквир за живе језике (CEFR) са циљем да се одреде нивои на којима се налазе сви они који уче стране језике.

Он описује која знања и вештине би ученици требало да науче да би језик користили у комуникацији. Посебан акценат се ставља и на интеркултурну спознају. (CEFR 2001: 84). Слично томе, Европски језички портфолио (ELP) јесте пројекат који подразумева стварање практичног документа који помаже људима свих годишта и занимања да унапреде своје знање језика и да боље упознају друге културе. У овом документу се евидентирају сва познавања страних језика и култура.

Основни циљ је мотивисање ученика за стицање језичке и интеркултуралне компетенције и утврђивање њихових нивоа. ELP се састоји од три документа: Језички пасош, Језичка биографија и Досије. Израђује се на националном плану, али мора да поштује начела Заједничког европског оквира.

О значају изучавања језичких пракси међу ученицима основних школа, говоре у прилог и резултати истраживања о језицима европске уније 2005. године, за потребе европске комисије, о матерњем и страним језицима http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_237.en.pdf

Такође, пошло се од радова у којима су анализирани комуникативне компетенције као „скуп знања и вештина не само о структури језика, већ и о његовој употреби ускладу са комуникативном ситуацијом и социокултурним нормама заједнице у којој се говори. Језик и култура чији је он носилац не смеју се раздвајати у свести појединца који тај језик користи, већ морају постати део комуникативне компетенције која мора обухватати како језичка знања, тако и искуства у њиховом коришћењу.“¹

На основу података доступних у бази о службеној употреби језика на територији АП Војводине, у 39 локалних самоуправа у АП Војводини, у службеној употреби је један или више језика и писама припадника националних мањина. На територији АП Војводине, **мађарски језик и писмо** су у службеној употреби у 31 локалној самоуправи, **словачки** у 13, **румунски** у десет, **русински** у шест, **хрватски** у четири општине, а **чешки језик и писмо** је у службеној употреби у општини Бела Црква. У Граду Панчеву, у насељеном месту Иваново, у службеној употреби је још и **бугарски језик и писмо**, док је у насељеном месту Јабука, још и **македонски језик и писмо**.

Укупно **пет језика и писама** је у службеној употреби у Граду Панчеву, у његовим појединим насељеним местима, **четири језика и писма** је у службеној употреби у шест градова и општина, **три језика и писма** у 13 градова и општина, а **два језика и писма** су у службеној употреби у 19 локалних самоуправа у АП Војводини.

¹ Думитрашковић Т. „Однос наставника и ученика у комуникативном приступу настави језика“. Нова школа број 8. Педагошки факултет, Бијељина. 2012, стр 198-206.

У свим градовима и општинама утврђена је службена употреба српског језика и ћириличног писма (45), а у 22 града или општине још и латиничког писма. У **6 општина утврђена је службена употреба само српског језика** (Инђија, Ириг, Опово, Пећинци, Рума и Сремски Карловци), од тога у четири општине (Инђија, Ириг, Рума и Опово) утврђена је службена употреба српског језика и само ћириличног писма.

Одредбе Министарства просвете и науке Републике Србије предвиђају, за први страни језик који ђаци уче од првог разреда основне школе, да на крају четвртог разреда ученици достигну ниво компетенције у језику, одговарајући европском нивоу А1, а на крају осмог разреда ниво А2.

Када је у питању други страни језик, који се учи од петог разреда, предвиђено је да се већим бројем часова недељно омогући исти ниво компетенција на крају основног образовања, односно ниво А2. У другом циклусу образовања, од ученика се очекује да наставе са учењем страних језика из основне школе како би по завршетку школовања поседовали ниво Б1.

Иако овакве одредбе Министарства за просвету и науку указују да у Србији постоји свест о важности учења страних језика и да језичка политика образовног система Србије иде у корак са Европом, која промовише плурилингвизам, односно знање најмање два језика поред матерњег у складу са личним потребама и интересовањима, овим истраживањем се потврђују неке од раније примећених недостатака:

Први страни језик у Србији је енглески, што се може разумети када се узме у обзир његов значај у модерном и глобализованом свету, међутим, ова чињеница не оставља простор раном развоју неког другог језика и неправедно даје предност енглеском у односу на друге стране језике.

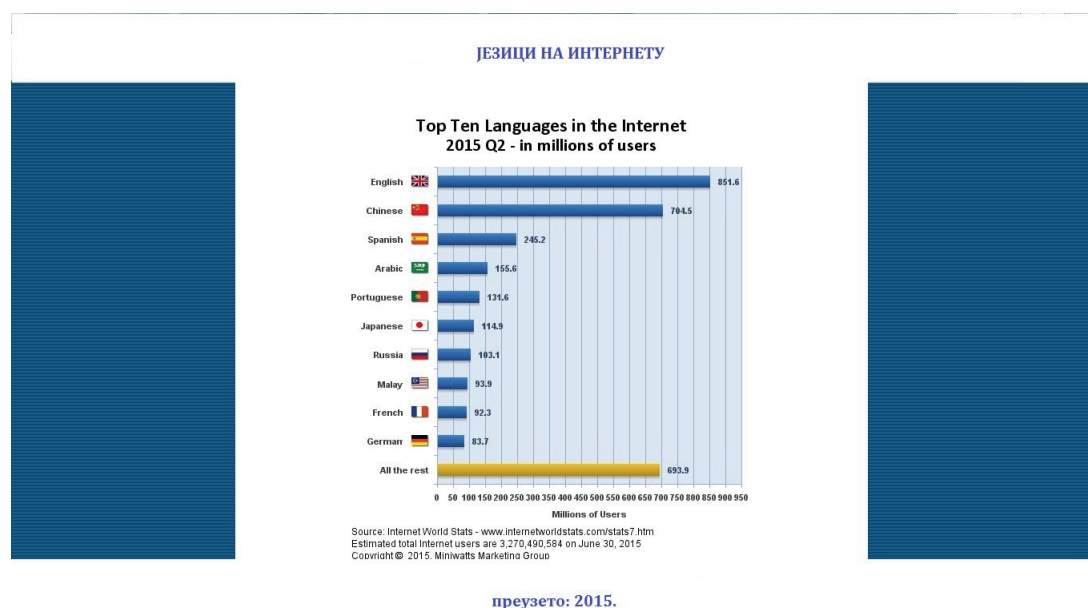
Није довољан број часова додељен настави другог страног језика која би требало да доведе ученике до А2 нивоа, који је у складу са *Заједничким европским оквиром* Савета Европе.

Мали број страних језика (осим енглеског) је у понудама основних школа. Понуда за учење језика друштвене средине у Новом Саду (мађарски, словачки, румунски, русински...) постоји само у неколико школа, а ван школског система евидентирана је у свега четири школе страних језика и у понуди индивидуалних часова са професорима одређених језика.

На основу тога, изводи се један од закључака да би жељени плурилингвизам и плурикултурализам били достигнути, а личне и професионалне потребе ученика и наставника задовољене – потребно је обезбедити разноврсност понуда у школама и стимулисати интеркултуралност с којом је језик нераскидиво везан.

Уз то, платформа ВОЛЕМ је алат за учење и активизам младих, али и осталих генерација које желе да допринесу очувању културног наслеђа заједница које живе у Војводини. Укључивање младих у прикупљање и десеминацију информација о разноликости културних израза у њиховим заједницама утиче се и на развој вештина, покретљивост и размену младих у областима културних и креативних индустрија, што чини партиципативни елемент укључености циљне групе у пројекат.

Посебно су узети у обзир онлајн трендови у области употребе језика и посредни значај неговања културне разноликости.

Слика 1: <http://www.internetworldstats.com/>

„Питање развојне ефикасности вршњачке интеракције покренуло је низ истраживања која су настојала да одговоре на бројна питања која се тичу значаја и улоге социјалне интеракције у развоју деце. Испоставило се да је то „добра територија“ за истраживање оба типа интеракција – асиметричне и симетричне – јер дете може ући у интеракцију и са компетентнијим вршњаком, али и са оним који је на истом или нижем нивоу когнитивног развоја.“² и на основу тих и сличних налаза истраживана тема омогућава да се у наредном периоду размотри потенцијал који платформа нуди како ђацима, тако и наставницима језика, професионалцима у области језика и културе, али и старијима генерацијама, активистима који желе да оставе трајан траг у (интер)националној култури.

² Јошић, С. „Развој читалачке компетенције кроз посредовану вршњачку интеракцију и индивидуалну активност“, докторска дисертација, Универзитет у Београду, филозофски факултет, Одсек за психологију, Београд, 2012, стр 6-7.

2. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

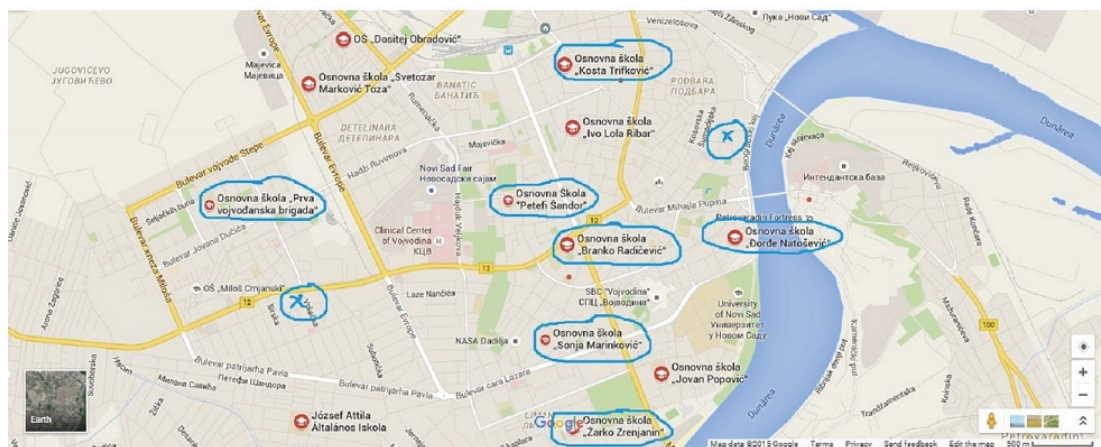
Истраживање “ВОЛЕМ” је први истраживачки пројекат таквог типа који се реализује у Новом Саду. Реализовано је од јула до децембра 2015. године (од припремних активности, едукације анкетара, прикупљања података и анализе).

Истраживање су спровели чланови Центра за развој друштва знања “Хоризонт 21” из Новог Сада и наставници језика основних школа у Новом Саду, под руководством професорице српског језика и књижевности Снежане Ускоковић.

Према подацима Републичког завода за статистику, школску 2014/2015. годину похађало је 12.540 ученика од петог до осмог разреда. За потребе овог истраживања укупно су анкетирани 1.650 ученика из девет основних школа:

1. „Бранко Радичевић“ – <http://www.brankoviosnovci.edu.rs>
2. „Ђорђе Натешевић“ – <http://www.djordje-natosevic.edu.rs/>
3. „Ђура Даничић“ – <http://www.djura-danicic.znanje.info/>
4. „Душан Радовић“ – <http://dusan-radovic.edu.rs/>
5. „Соња Маринковић“ – <http://www.sonjamarinkovicns.edu.rs/>
6. „Коста Трифковић“ – <http://www.kostatrifkovicns.edu.rs/>
7. „Никола Тесла“ – <http://www.osnikolateslans.edu.rs/>
8. „Петефи Шандор“ – <http://ospetefins.edu.rs/>
9. „Прва војвођанска бригада“ – <http://www.prvavojudjanska.edu.rs/>

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У КОЈИМА ЈЕ СПРОВЕДЕНО ИСТРАЖИВАЊЕ

2015. ГОДИНА

У основној школи „Жарко Зрењанин“ (<http://zarkons.edu.rs/>) није спроведена анкета јер су професори одбили да учествују у истраживању због ранијих проблема са ученицима и родитељима.

У наставку пројекта, од фебруара 2016. године, биће анкетирани ученици у основним школама:

1. „Васа Стајић“ – <http://www.vstajicns.znanje.info/>
2. „Вук Караџић“ – <http://www.vukkaradzicns.edu.rs/>
3. „Доситеј Обрадовић“ – <http://www.dositejns.edu.rs/>
4. „Иван Гундулић“ – <http://www.gundulic.edu.rs/>
5. „Јован Поповић“ – <http://www.jovanpopovic.edu.rs/>
6. „Јожеф Атила“ – <http://www.jatila.edu.rs/>
7. „Милош Црњански“ – <http://mcrnjanski.edu.rs/>
8. „Светозар Марковић Тоза“ – <http://www.toza.edu.rs/>
9. „Иво Лола Рибар“ – <http://www.lola.edu.rs/>

Узорак школа у којима је спроведено истраживање реализовано је по моделу географске дисперзије, броја ученика, стручних предмета из области језичке културе које ученици имају у редовној настави.

Две основне хипотезе у истраживању су:

- Ученици основних школа у Новом Саду у малом броју говоре језике друштвене средине иако живе у интеркултуралној заједници
- Понуда за учење језика у школама није довољно приступачна ученицима у Новом Саду

Подаци су прикупљени методом анкетања – лицем у лице, а истражени су и секундарни подаци о доступности језичких варијетета у онлајн окружењу за стимулисање учења језика међу ученицима основних школа у Новом Саду.

Примарна циљна група су ученици виших разреда основних школа, а **секундарна** наставници, родитељи, старатељи, бивши ђаци, медији, културна јавност, ученици средњих школа, студенти и најшира заједница.

На изради узорка радили су заједно и руководиоца пројекта и сарадници. Почетна листа коју су сарадници понудили је темељно размотрена, како у погледу броја тако и у погледу структуре испитаника која ће ући у узорак и са којима ће се реализовати истраживање. При томе је коришћено непосредно истраживачко искуство руководиоца пројекта који је у три наврата (истраживања) разговарао пре свега са наставницима језика у Новом Саду. Теренски рад је обављен у скаладу са дневним обавезама ученика на часовима језика и планираном динамиком реализације

пројекта. Припремљен је један упитник за теренски рад. Све време је инструкисан, координиран и контролисан теренски рад сарадника, а обрађени и анализирани подаци део су извештаја о пројекту.

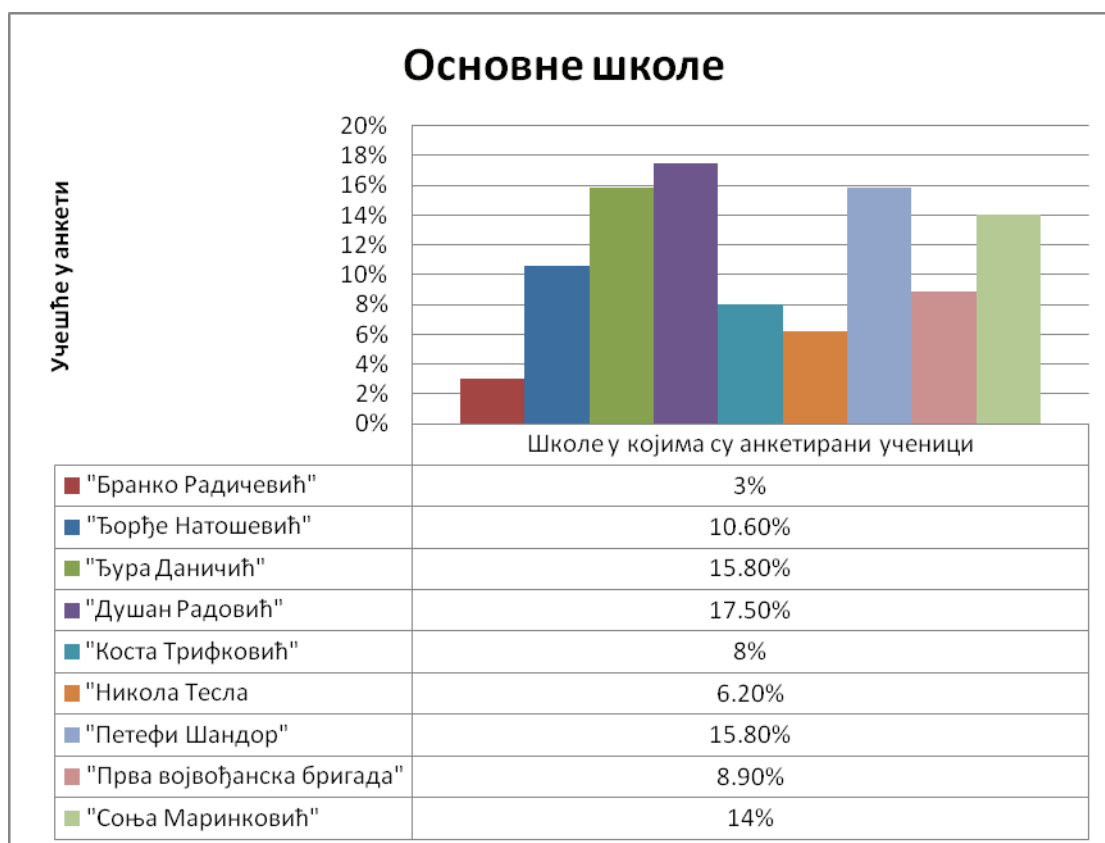
3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Прикупљањем, обрадом и анализом резултата о језичкој пракси ученика основних школа у Новом Саду, учињен је значајан допринос и стратешком планирању будућих образовних политика Републике Србије у области учења језика, али и активности националних савета националних заједница у Србији.

Анкета је била анонимна и имала је укупно шест питања и одговоре затвореног типа. Демографска питања нису постављана, као ни питања која би могла да се косе са законским оквиром о испитивању ставова малолетника.

Од укупног броја потенцијалних испитаника структурираних у бази истраживачког тима (12.540 ученика), анкету је попунило 1.650 ђака од петог до осмог разреда основе школе чиме се узорак може сматрати валидним.

Од 1.650 анкетираних ученика, учешће појединих школа било је у складу са бројем и структуром ученика:

У основној школи „Жарко Зрењанин“ је планирано анкетање ученика, али није спроведено јер су професори одбили да учествују у истраживању због ранијих проблема са ученицима и родитељима.

Прво питање на које су ученици одговарали било је питање матерњег језика. Резултати показују да је за 96,7% анкетираних ђака српски матерњи језик. У групи „други“ одговори су били од црногорског, ромског, чешког и украјинског, до енглеског и немачког језика (анкетом је било превиђено давање само једног одговора на постављено питање).

Ученици су одговарали и на питање: „Које језике говорите у породици?“

За 98,6% анкетираних, српски је језик који говоре и у породици, што укрштено са претходним питањем матерњег језика (96,7% је одговорило српски) указује да 1,5% ученика говори мађарски језик иако није матерњи, 0,20% словачки, 0,40% русински, румунски 0,20%.

Анализом појединачних одговора, забележно је да:

- Српски и мађарски као говорну праксу у породици навело је 35 ученика (од 1.650), односно 2,1%, док се само један ученик изјаснио да говори искључиво мађарски у породици и да је то и матерњи језик
- Српски и русински у породици говори 13 ученика, док само русински комуницирају троје ђака.
- Српски и румунски у породици говоре пет ученика, док само румунским комуницирају двоје ђака.
- Словачки и српски језик у породици говори 11 ученика, док само словачким комуницирају троје ђака.
- Хрватски и српски језик у породици говори 25 ученика.

Имајући у виду циљ истраживања и постављену основну хипотезу, проверена је и претпоставка да врло мало ученика говори језик друштвене средине. Налази анкетних одговора упућују на тачност претпоставке:

Свега 272 ученика су одговорили да знају неки од језика друштвене средине, док је већина (1.376) одговорила да не зна. У анализу нису увршетни одговори за српски језик где су испитаници у претходним питањима одговорили да им је то матерњи језик.

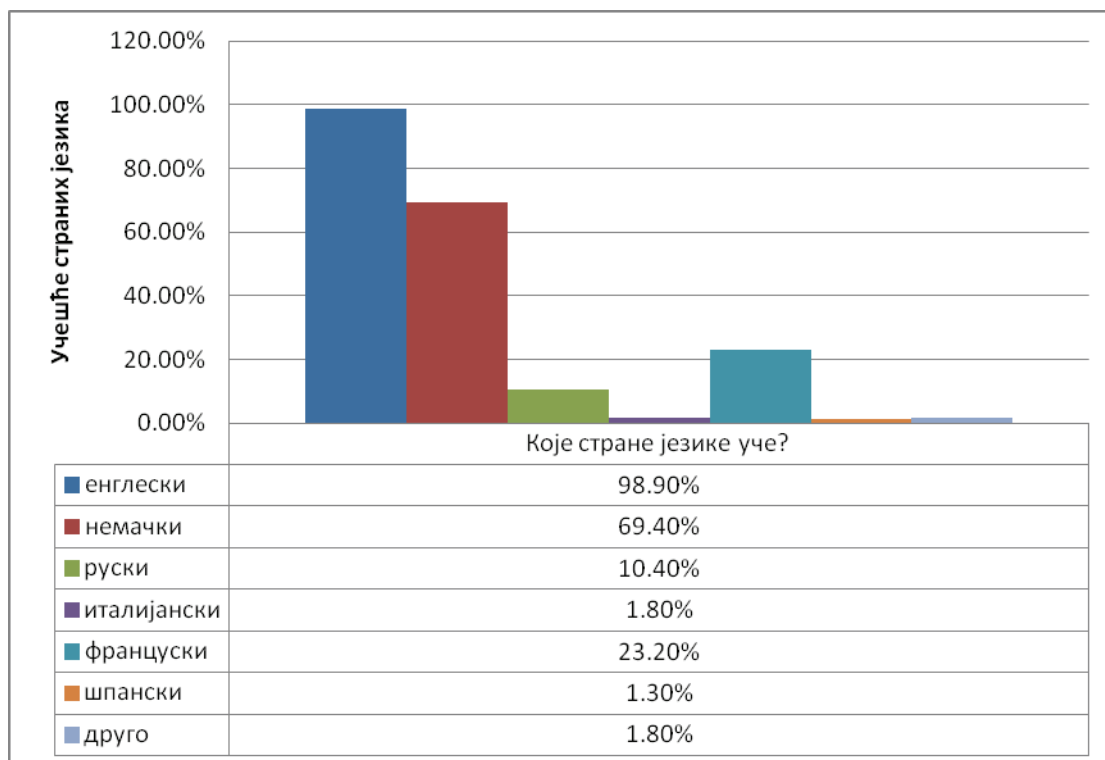

Анализирани су и одговори ученика који су потврдили да знају неки од језика друштвене средине.

У одговорима груписаним у категорији „други“, наведени су одговори. албански, босански, бошњачки, црногорски, енглески, руски...

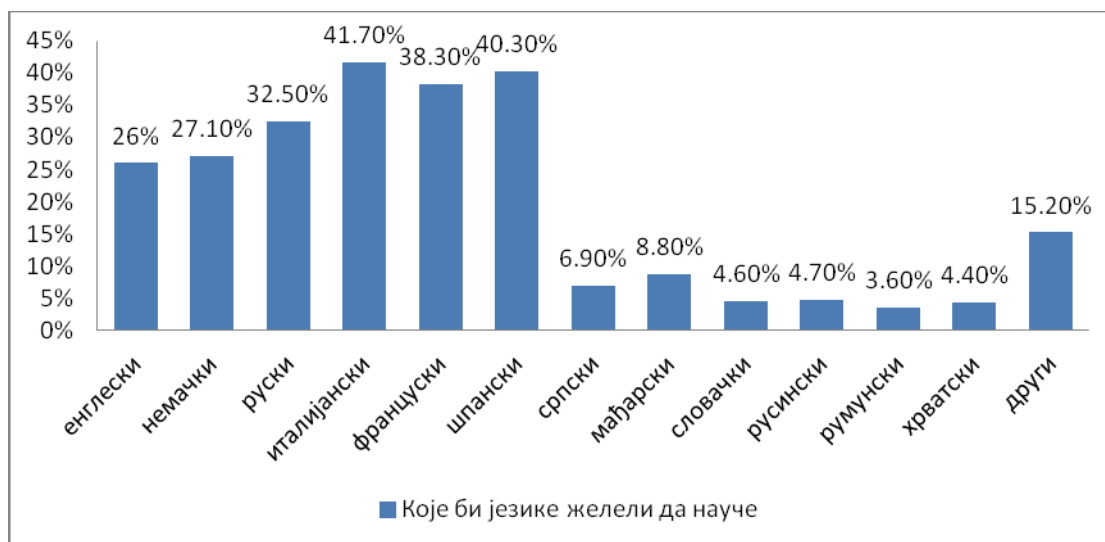
Значајно за истраживање било је и испитивање језичких пракси учења страних језика. Налази указују да готово сви анкетирани ученици (98,9%) уче енглески језик. Осим немачког који је у већини анкетираних школа други обавезан страни језик, ђаци од петог до осмог разреда уче најчешће француски (382 ученика), руски (172), шпански (22) и италијански (29), док су у групи „друго“ наведени: мађарски, словачки, грчки, холандски...

Приметно је међу готово 30% испитаника да не разликују значење „језик друштвене средине“ и „страни језик“, пре свега из угла енглеског и немачког језика, што указује на прихватање, пре свега енглеског језика, као доминантног у комуникацији међу основцима.

Испитујући које стране језике би желели да науче основци у Новом Саду, дошло се до података да су добијени резултати показују да су енглески и немачки најдоминантнији страни језици, било да их ђаци уче или желе да науче. Поред енглеског и немачког, најизраженије су жеље за учењем италијанског (41,7), шпанског (40,3%) и француског (38,3%), а у категорији „друго“ најдоминантнији су јапански, кинески и шведски језик.

Такође, налази указују да међу језицима националних заједница који су у службеној употреби у Војводини, највеће интересовање је за мађарски језик (8,8%), за русински 4,7%, словачки 4,6%, док је хрватски навело 4,4%, а румунски 3,6% испитаних основаца.

Анализа је урађена и по школама, али за циљ овог истраживања није релеватна, те тако ни није посебно обрађена за ову прилику.

4. КЉУЧНИ РЕЗУЛТАТИ

Анализа одговора анкетираних ученика и информација из секундарних извора, упућује на неколико кључних резултата:

1. Ученици основних школа у Новом Саду у малом броју говоре језике друштвене средине иако живе у интеркултуралној заједници
2. Понуда за учење језика у школама није довољно приступачна ученицима у Новом Саду
3. Учење румунског и русинског језика решено је и организовано само на интересовање ученика (родитеља)
4. Веб презентације школа никако не стимулишу језичку разноврсност
5. Неопходно је подстицати разноликост културних израза међу младима

Реализованим истраживањем добијена је прва база за даљи истраживачки рад, а захваљујући добијеним налазима, дугорочни утицај пројекта *ВОЛЕМ: језик – музике* планиран је кроз пет целина:

1. Креирање интерактивне, мултимедијалне веб платформе за онлајн учење језика у службеној употреби у Војводини
2. Креирање материјала за почетни ниво учења граматике шест језика у склопу тематских целина и јединица
3. Селектовање и постављање на платформу музичких садржаја кроз које се обрађују тематске целине и јединице за учење шест језика
4. Развијање шестојезичног онлајн речника, стандардног и говорног језика
5. Добијање подршке стручне и најшире јавности за развој културноги креативног потенцијала основаца у Новом Саду

На тај начин, могуће је сачувати значајан део језичке баштине народа који живе у Војводини. Уједно, имплементацијом музичких садржаја из стваралаштва шест националних заједница којима се документује, описује и уједно истражује музика, односно музичка традиција индивидуалних култура. Уједно, то је и начин да се покаже део примењеног етномузиколошког корпуса, као средства интеркултурне комуникације и дијалога међу културама.

Пројекат ВОЛЕМ, захваљујући налазима реализованог истраживања, дугорочно омогућава:

1. Садржајну иновативност;
2. Обезбеђивање услова за доступност културних вредности грађанима и омогућавање њиховог масовног коришћења;
3. Промовисање културе Републике Србије у свету и потенцијал за укљученост у међународне мреже и пројекте;
4. Подстицање дечијег стваралаштва и стваралаштва за децу и младе у култури;
5. Доступност културних садржаја особама са инвалидитетом;
6. Обезбеђивање услова за остваривање и заштиту културног идентитета националних мањина у Републици Србији и Срба у иностранству;
7. Омогућавање услова за равномеран културни развој у Републици Србији и децентрализацију културе;
8. Примену нових технологија и умрежавање;

Најшира јавност биће додатно упозната са пројектним активностима, по завршетку целокупног пројекта ВОЛЕМ.

ИМПРЕСУМ

ИЗДАВАЧ: Центар за развој друштва знања ХОРИЗОНТ 21, Нови Сад

www.horizont21.rs

УРЕДНИК: Мр Маријета Лазор

ПРИРЕЂИВАЧ: Маја Пап

СТРУЧНИ КОНСУЛТАНТ: Снежана Ускоковић

ШТАМПА: Graphstyle, Нови Сад

МЕСТО: Нови Сад

ГОДИНА: 2015.

Copyright© 2015

Сва права задржана. Умножавање и јавно презентовање резултата дозвољено је само уз навођење извора и аутора.

Публикација је интегрални део пројекта “ВОЛЕМ” који је финансијски подржало Министарство културе и јавног информисања Републике Србије.